

ע"פ 4654/06 - מדינת ישראל נגד פלוני

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"פ 20-06-4654 מדינת ישראל נ' פלוני

בפני כבוד השופט מרשק מרום, אב"ד
כבוד השופט עמיית צלקובסקי
כבוד השופט טרסי
מעוררת מדינת ישראל
באמצעות פמ"מ (פלוי) וע"י עו"ד שרה טל
נגד פלוני
משיב ע"י עו"ד מيري אדוט

פסק דין

ערעור על החלטת בית המשפט השלום ברוחות (כב' סגנית הנשיאה השופט אפרת פינק) בת"פ 60223-05-18 מיום 23.4.20, בגין נדחתה בבקשת המעוררת לעיון חוזר בהחלטה כי המשיב אינו מסוגל לעמוד לדין, בהתאם לסעיף 21א לחוק טיפול בחולי נפש, תשנ"א - 1991 (להלן: "החוק").

רקע עובדתי

פרק המבוא בהחלטת בית המשפט קמא, ומהמסמכים הנוספים שבתיק, מצטיירת התמונה הבאה:

1. נגד המשיב הוגש כתב אישום בו יוחסו לו עבירות של תקיפה בת זוג ואימים - לפי סעיפים 382(ב) ו-192 לחוק העונשין, תשל"ז - 1977. על פי עובדות כתב האישום, ביום 25.5.18, עת הלכו הוא ובת זוגו (להלן: "המתלוננת") ברחוב ביבנה, החל ויכוח ביניהם. במהלך הוויכוח, הכרך המשיב את אמתו סיבב צואරה של המתלוננת והוליך אותה כשהיא מכופפת ונפינה לכיוון הרצפה, עד שנפלה לרצפה. מיד ובסמוך, בעודה שכבתה על הרצפה, הרים המשיב אבן משתלבת, החזיק אותה מעל לראשה ואמר לה "אני אהרג אותך". באותה שעה, הבחן המשיב בשכנים שהגיעו למקום למשמע עצוקותיה של המתלוננת לעזרה, ושמט את האבן מיד.

2. במסגרת הליך המעצר נשלח המשיב להסתכלות פסיכיאטרית בתנאי אשפוז. חוות-דעת ראשונה מיום 18.6.18 קבעה כי המשיב אחראי למשיו וכשיר לעמוד לדין. בהמשך, לאור אינדיകציות שהתקבלו בדבר שינוי במצבו הנפשי, נערךת חוות-דעת שנייה ביום 24.7.18, אשר קבעה הפעם, בניגוד לחוות-הדעת הקודמת, כי המשיב אינו כשיר לעמוד לדין ואף לא היה אחראי למשיו בעת ביצועם. עורך חוות-הדעת אף המליץ על מתן צו אשפוז כפוי בבית חולים פסיכיאטרי. בהתאם להמליצה זו, הורה בית-המשפט ביום 25.7.18, בהסכמה הצדדים, על הפסקת

ההליכים והורה על צו אשפוז כפוי לתקופה מרבית בת 4 שנים.

3. בהמשך, לאור שיפור במצבו של המשיב, הורתה הוועדה הפסיכיאטרית המחויזת ביום 18.5.18 על שחרור המשיב משופע, בכפוף להמשך שהייתה בטיפול רפואי כפוי. בחודשים וחצי לאחר מכן, ביום 18.11.26, הגישה המערערת בקשה לעיון חוזר בהחלטה כי המשיב אינו מסוגל לעמוד לדין, בהתאם כאמור בסעיף 21א לחוק.

4. **ב'כ המערערת** טענה לפני בית המשפט קמא כי על פי מיטב שיקול דעתו של היועם"ש, יש יסוד סביר להניח שהמשיב מסוגל לעמוד לדין ויש עניין לציבור בהעמדתו לדין, ועל כן יש לברר את סוגית השירות הדינונית באמצעות חוות-דעת פסיכיאטרית עדכנית. עוד טענה ב'כ המערערת כי בית המשפט אינו אמור לבדוק את טיב שיקולי העמדה לדין של התביעה ביחס לסעיף 21א לחוק, וזאת בדומה להעודה מחודשת לדין לפי סעיף 21 לחוק, אשר אינה דורשת כל מעורבות מצד בית המשפט. היועם"ש רשי, לפי שיקול דעתו, לבקש לחפש את ההליכים, ובית המשפט מוסמך רק לבחון את השירותו של המשיב לעמוד לדין במועד הבקשה, ולא לבחון את שיקול דעתו של היועם"ש ולהציג עליו. כל הטענות לעניין מעצרו ואשפוזו של המשיב, כמו גם לגבי עמדת המתלוונת וניהול חיים מסוותפים, אינם רלוונטיים לשאלת חידוש ההליכים. לפיכך, לאחר שהתקבלה חוות-דעת עדכנית, אשר אינה שנייה בחלוקת, ועל פיה המשיב כשיר כוון לעמוד לדין, על בית המשפט להורות על חידוש ההליך.

5. **ב'כ המשיב** טען מנגד, כי הטיפול שעבר המשיב, כמו גם עמדת בת זוגו המכחישה את העבירות, עיתוי הבקשה, מעוררים תהיות בדבר הצורך בבקשת הוצאות והענין הציבורי שבחינוך ההליכים הפליליים נגדו. לטעنته, אין דומים השיקולים בהגשת כתוב אישום לשיקולים בבקשת לחידוש ההליכים, ולא מתקיימים התנאים לעיון חוזר. ככל שיחודשו ההליכים ינהל הליך הוכחות, אשר יחייב את התיצבותם של כלל הפסיכיאטרים שננתנו חוות-דעת, ובשים לב למכלול הנسبות דומה כי ינהל הליך עומד בסתרה לאינטראס הציבורי. עוד הוסיף, כי בבקשת התביעה הוגשה בשינוי ניכר, ומazel הגשת הבקשה חלה כנה וחייב במהלכה שב המשיב לחיו. הוא מנהל אורח חיים נורמטיבי, שומר על רצף תעסוקתי ומערכות יחסי עם המתלוונת תקינה. בנוסף, המשיב היה עצור בגין האירוע במהלך חדשניים ואושפז במשך חודש וחצי. בשל רצף הטעויות שנפלטו בחוות-הדעת, עיתוי הגשת הבקשה וחלוף הזמן, לא מתקיימות נסיבות המצדיקות העמדת המשיב לדין. לחלופין, טען כי יש להורות על דחיתת הבקשה מחמת הגנה מן הצדκ בשל אכיפה ברנית שכן בתיקים חמורים יותר, התבעה מסתפקת בתקופת האשפוז.

החלטה בית-המשפט קמא

6. בפתח החלטתו ציין בית המשפט קמא, כי חוק טיפול בחולי נפש דין בשני מקרים בהם ניתן "להיות" את ההליך הפלילי, אשר הופסק בשל אי השירות לעמוד לדין: האחד, עניינו למי ששוחרר באופן מלא מצו אשפוז או צו טיפול רפואי; השני, עניינו למי שעודנו מצוי תחת צו טיפול רפואי כפוי.

. 7. במקורה הראשון, המוסדר בסעיף 21 לחוק, שיקול הדעת המלא "להיות" את ההליך המשפטי מצוי בסמכותו של היועץ המשפטי לממשלה, אשר רשאי להורות על העמדה מחודשת לדין, ולבית המשפט אין כל תפקיד או מעמד בהחלטה זו. שונה המצב המשפטי במקורה השני, החוסה תחת סעיף 21א לחוק. כאשר מדובר במינו שוחזק עדין תחת צו לטיפול רפואי כפיו, שיקול הדעת המלא "להיות" את ההליך המשפטי אינו מסור ליויעץ המשפטי לממשלה, שכן עליו להגיש בקשה לעיון חוזר וההחלטה מוצאה בידי בית המשפט.

. 8. סעיף 21א מונה שני שיקולים שעל היועם"ש לשקל בטרם ניתן בקשה לעיון חוזר: עליו למצוא כי קיימים יסוד סביר להניח כי המשיב מסוגל לעמוד לדין, וכן עליו להשתכנע כי נסיבות העניין בכללותן מתאימות להעמדתו לדין. לדברי בית-המשפט קמא, לאחר ובין הצדדים נפלתחלוקת ביחס לשיקולים שעל בית המשפט לשקל בהחלטה אם להיעתר לבקשה לעיון חוזר, ולאחר והסעיף עצמו אינו מפרט את אותם שיקולים, יש לאתרא את התשובה בפרשנותו של הסעיף, לאור לשונו, תכליתו ועקרונות משפט כלליים. בהעדר פסיקה מנהה בסוגיה זו, פנה בית המשפט קמא למלאת אותה פרשנות.

. 9. את דרכו הפרשנית פתח בית המשפט קמא בזיהו ההלכה הפסוכה לפיה אין בית-המשפט מתערב בשיקולי העמדה לדין של התביעה, אלא במקרים מצומצמים וחיריגים ביותר. עם זאת, כך לטעמו של בית-המשפט קמא, סעיף 21א לחוק אינו מסמיר את היועם"ש להעמיד לדין, אלא רק מסמיר את התביעה לבקש מבית-המשפט עיון חוזר בהחלטה כי המשיב אינו מסוגל לעמוד לדין. לפיכך, אין עסקין בביבורת שיפוטית על החלטה להעמיד לדין, ואין בית המשפט מוגבל לשיקולים המצומצמים הרלוונטיים לביקורת כזו. בנוסף, ככל שבית המשפט היה מוגבל אך לשיקולים המצומצמים הרלוונטיים לביקורת על העמדה לדין, לא נהיר הטעם לאבחנה בין סעיף 21-21א לחוק, וניתן היה לקבוע סעיף אחד הרלוונטי לכל המצביע בהם הוחלט כי נאשם אינו כשיר לעמוד לדין.

. 10. האבחנה בין הטעיפים מקורה, לדעת בית המשפט קמא, בטעמי מהותיים; ככל שנאשם כבר אינו נתון עוד תחת צו אשפוז או טיפול, הרי שהשיקול המרכזי שיש לשקל הוא האינטרס הציבורי שבהעמדה לדין. לעומת זאת, כאשר הנאשם עודנו תחת צו טיפול רפואי, הרי שיש לשקל את נסיבות העניין בכללותן, ומילא, בית-המשפט רשאי לבקר את החלטת היועם"ש ואינו מוגבל להתרבויות המצומצמת בד"כ בתחום ההחלטה לדין. עוד ציין בית המשפט קמא כי יש לתת משקל להוראת סעיף 21א(ד) לחוק, ולפייה ההחלטה על חידוש ההליכים משמעותה שחרורו של המשיב מצו הטיפול הרפואי הכספי, ומדובר בשיקול נוספת שעל בית המשפט לשקל בהתאם לאינטרס הציבורי שבmarsh הטיפול. לפיכך, מצא בית-המשפט קמא כי נתונה בידו הסמכות והחובה לבחון האם מתקיימים במקורה הנדון שני התנאים המוזכרים בסעיף 21א: האם קיימים יסוד סביר להניח כי המשיב מסוגל לעמוד לדין, והאם נסיבות העניין בכללותן מתאימות להעמדתו לדין.

. 11. באשר לתנאי הראשון, שעניינו קיומו של יסוד סביר להניח כי המשיב מסוגל לעמוד לדין, השיב בית-המשפט קמא בחובב. כפי שפורט לעיל, עבור להפסקת ההליכים בעניינו של המשיב הוגשו שתי חוות דעת פסיכיאטריות. חוות הדעת הראשונה קבעה כי המשיב אחראי למשיו וכשיר לעמוד לדין ואילו חוות הדעת השנייה, שעל בסיסה התקבלה ההחלטה המוסכמת להפסקת ההליכים, מצאה כי הוא אינו כשיר לעמוד לדין וכי לא היה אחראי למשיו בעת ביצוע העבירה. בהמשך, ביום 19.2.1.19, בתום דין ראשון בבקשת המאשימה לפי סעיף 21א לחוק,

הורה בית-המשפט קמא על הגשת חוות-דעת עדכנית, שלישית במספר. חוות-הදעת החדשה מיום 10.7.19 מצאה, בדומה חוות-הදעת הראשונה, ובשונה מזו השנייה, כי הנאשם כשיר לעמוד דין ואחראי למשעו.

12. נוכח חוות-הදעת הסותרות שהתקבלו בעניינו של המשיב, הורה בית-המשפט קמא לפסיכיאטרית המחויזת, בהחלטתו מיום 17.7.19, ועל דעת ב"כ הצדדים, להתייחס לסתירות בין חוות-הදעת ולהבahir כיצד יכולות הן לדור האחת עם השנייה. בחוות הדעת המשלימה שהוגשה בעקבות החלטה זו הובהר כי בחוות-הදעת השנייה, זו שהתקבלה בחודש יולי 2017, נפללה תקללה, בכך חוות הדעת התייחסה בטעות לאירוע אלימוט אחר שהתרחש בחודש פברואר 2018, במהלך הסתכלות פסיכיאטרית, ולא לעובדות כתוב האישום העוסקות בעבריה מחדש מיום מאי 2018. תקללה זו היא שמסבירה את הסתירה הנחוצה בין חוות-הදעת בסוגיות האחריות המהותית, שכן חוות הדעת שקבעה היעדר אחריות למשעים התייחסה בטעות לאירוע עובדתי שונה בטיבו ובמועדו מזה המתואר בכתב האישום.

13. ובאשר לפערם בכל הנוגע לכשרונות הדינונית, הזכיר בית-המשפט קמא כי הכספיות הדינונית אינה סטטית אלא דינמית, ועל כן העובדה שבמועדים שונים ניתנו חוות דעת שונות בנושא זה אינה מעוררת קושי מיוחד. חוות הדעת השנייה מעידה על כך שבעת שניתנה לא היה המשיב כשיר לעמוד דין, ובהחלטה שניתנה בעקבותיה בדבר הפסקת ההלכים לא נפל כל פגם. כיום, לאור מסקנות חוות הדעת השלישית, השטנה מצבו הנפשי של המשיב לטובה, ועל כן קיימים סביר להניח כי המשיב מסוגל לעמוד דין, אם כי לתקלה שנפללה בחוות-הදעת השנייה עשויה להיות משמעותית ביחס לתנאי השני, בדבר הצדקת "החייאת" ההליך לנוכח מכלול הנסיבות.

14. בית-המשפט קמא מצא אפוא, כי התנאי הראשון מתקיים, ופנה לבחון את התנאי הנוסף - האם נסיבות העניין בכללותן מתאימות להעמדתו של המשיב לדין? לשאלת זו השיב בית-המשפט קמא בשלילה. בית-המשפט פתח בכך שצין כי כאשר מדובר בעבירות אלימוטים כלפי בת זוג קיימים ככל אינטראס ציבורי ראשן במעלה להעמיד לדין את מבצע העבירות. אלא שבמקרה שבפנינו לא ניתן להתעלם מכלול הנסיבות הנוסףות: כתוב האישום הוגש עוד בחודש מאי 2018 והמשיב היה עצור במשך מזמן חודשים מחודשיים עד הפסקת ההלכים והוצאה צו האשפוז הפסיכיאטרי. בהמשך, שהה במשך כחודש וחצי ב"ח פסיכיאטרי, ומАЗ הומר האשפוז בצו לטיפול רפואי, חלפו כולה וחצי נסיבות. בינו לבין, כך לדברי ב"כ המשיב, חזרו המשיב והמתлонנת לזוגיות, ואף נישאו זה לזה, והמתلونנת מכחישה מכל וכל את האירוע המתואר בכתב האישום.

15. לכל אלה יש להוסיף את התקלה שנפללה בחוות-הදעת השנייה, שגררה בעקבותיה אשפוז ולאחריו גם צו טיפול רפואי כאמור. בנוסף, לו יחודשו עתה ההלכים, יופסק הצורך לטיפול רפואי כפוי, זאת על אף חשיבותו למשיב, כפי שעולה מ חוות-הදעת השלישית. בשים לב מכלול הנסיבות החיריגות הללו, קבוע בית-המשפט קמא כי הנסיבות בכללותן אין מתאימות להחלטה בדבר עיון חוזר בהעמדת הנאשם לדין. לנוכח מסקנה זו, קבוע בית-המשפט קמא כי אין עוד צורך לדון בטענות המשיב להגנה מן הצדוק ואכיפה בררנית, ודחה את הבקשה לעיון חוזר.

תמצית נימוקי הערעוב

16. שגה בית-המשפט קמא בפרשנות שנתן לסעיף 21א לחוק, לפיה מקנה הוא לבית המשפט סמכות לשקלול את מכלול הנسبות ולבקר את שיקולי העמדה לדין. בשונה מעמדת בית-המשפט קמא, הבדיקה בין הראות סעיפים 21 ו-21א לחוק נובעת מהשוני בספטטוס הרפואי של הנאשם, ושאלת תוקפו של הצוו השיפוטי. מצב בו מצוי עדיין הנאשם תחת צו רפואי כפוי, אינו מאפשר ליום"ש להורות על העמדה לדין מבלתי לבירר את שאלת שירותו הדינונית. לצורך בירור זה, פונה היועם"ש לבית-המשפט שיבחן בכליו האם הנאשם כשיר לעמוד לדין, ומכאן הבקשה לעיון חוזר.

17. מלשון הסעיף, כמו גם מדברי ההסבר להצעת החוק, עולה כי שיקולי העמדה לדין שמורות ליום"ש, והוא המוסכם לבחינת כל נסיבות העניין בכללותן. אמצעי הביקורת של בית-המשפט על החלטתה להעמיד לדין היא בוחינת ה"נהחה" כי השתו הנסיבות וה הנאשם מסוגל חיים לעמוד לדין. זו, ורק זו, הסוגיה שעמדה לפתחו של בית-המשפט קמא, ובdomה למצוב המוסדר בסעיף 21 לחוק אין בית המשפט מוסמך לבחון את שיקולי חידוש ההליכים, גם כאשר מדובר בסיטואציה המוסדרת בסעיף 21א לחוק. עמדה זו מתחייבת אף מכוחם של ההחלטה והescal הישר, שהרי יכול בית-המשפט לשקלול את נסיבות העניין בכללותן, לרבות חומרិ החקירה, העבר הפלילי, עדמות המתلون וכיו"ב, שעה שאיןו נחשף אליהן כלל.

18. שגה בית-המשפט קמא לא רק בפרשנות החוק, אלא גם במידת ההתערבות החריגה בשיקול דעתה של הטעיה, חרף היותו עր להלכות באשר לאמת מידת המצומצמת שנקבעה בנושא זה בפסקה. הטעיה הפעילה שיקול דעתה באופן ראוי והולם. מכלול השיקולים הרלבנטיים לא עמד בפני בית-המשפט, אשר אינם רשאי לעיון בעברו הפלילי של הנאשם, במספר חקירותיו, בניסיונות לשקמו, וכו"ב. לאור זאת, יכולת הבקרה על שיקול הדעת של הטעיה מצד בית-המשפט מוגבלת. לפיכך, שעה שקבע בית-המשפט קמא כי המשיב כשיר לעמוד לדין, לא היה עליו להחליף את שיקול דעתו בשיקול דעת הטעיה, ולבחון האם נסיבות העניין בכללותן מתאימות להעמדה לדין, אלא להיעתר לבקשתה לעיון חוזר.

19. לעומת זאת, גם בשיקילת הנסיבות הגלויות בפני בית-המשפט, שגה בית-המשפט קמא בקבעו כי אין מתאמיות להעמדה לדין. בית-המשפט קמא ייחס משקל רב לתקלה בחווות-הදעת השנייה, אך עניינה של תקלה זו בנסיבות המהותית של המשיב בלבד, אשר לא נשאה תוצאות אופרטיביות כלשהן. כפי שצין בית המשפט קמא בהחלטתו, כשרות דין-וitness אינה סטטית אלא דינמית, ומשכך, בצדק הופסקו ההליכים נגד המשיב, ומשכך, הוצאה צו האשפוז בצדך ולמשיב לא נגרם כל עול. בנוסף, אין לזקוף את הימשכות ההליכים לזכות המשיב, שעה שחלק מהדינומים נדחו לבקשתו ובשל אי-התיזכבותו בפני הפסיכיאטר המוחז.

20. שגה בית-המשפט קמא עת נתן משקל לטיפול הרפואי בו מצוי המשיב, ובקבעו כי אחת ההצדקות לביקורתו נובעת מסעיף 21א(ד), המורה כי הנאשם שבית-המשפט החליט לחפש את ההליכים בעניינו משוחרר מצו הטיפול הרפואי. אמנם חידוש הליכים משמעו שחרור מהצוו, אך אין בהכרח משמעות הפסקת הטיפול, כפי שגם עולה מדברי ההסבר לחוק.

21. שעה שעסקין באלים בتوز המשפה, מחייבת הטעיה לשקלול בגין שעת את האינטרס הציבורי והערך של

שמירה על התא המשפטי חף מאלימות. אשר על כן, שגה בית-המשפט קמא עת שקל לזכות המשיב את ההחלטה האירוע מצד המתלוונת, ואת נישואי בני הזוג.

דין והכרעה

22. לאחר שנטנו דעתנו למכלול הטענות המפורחות שהביאו לפניינו ב"כ הצדדים ועיננו עין היבט בהחלטת בית- המשפט קמא, סבורים אנו כי דין הערעור להתקבל. להלן יבואו נימוקינו, ונפתח, כמתוחיב, בלשונו המפורשת של החוק. הנה כך מורים סעיפים 21 ו-21א לחוק, העומדיםabisוד הדיון:

"**21. אושפז נאשם על פי צו של בית משפט לפי סעיף 15(א) או נמצא בטיפול רפואי**
על פי צו של בית משפט לפי סעיף 15(א) או על פי החלטת ועדת פסיכיאטרית לפי סעיף 28(ב) והוא שוחרר לאחר מכן **לפי סעיף 28(ד), רשיי היועץ המשפטי לממשלה להורות כי הנאשם יועמד לדין על העבירה שבאה הואם.**

21א. (א) מצא היועץ המשפטי לממשלה כי אף שנאשם נמצא בטיפול רפואי על פי צו של בית משפט לפי סעיף 15(א) או על פי החלטת ועדת פסיכיאטרית לפי סעיף 28(ב), יש יסוד סביר להניח כי הוא מסוגל לעמוד לדין, וכי נסיבות העניין בכללות מתאימות להעמדתו לדין, רשיי היועץ המשפטי לממשלה לפנות לבית המשפט בבקשת לעיון חוזר בהחלטה כי הנאשם אינו מסוגל לעמוד לדין מחמת היומו חולה.

(ב) לא יקבע בית המשפט כי הנאשם כאמור בסעיף קטן (א) מסוגל לעמוד לדין, אלא לאחר קבלת חוות דעת פסיכיאטרית, ויחולו לעניין זה הוראות סעיף 15(ג), לפי העניין.

...

(ד) הוועד נאשם לדין לפי סעיף זה, שוחרר מהטיפול הרפואי; על הנאשם שוחרר כאמור והוגשה לגביו בקשה לפי חוק סדר הדין הפלילי (סמכוויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן - חוק המעצרים) יחולו הוראות סעיף 48(א)(7א) לחוק האמור."

23. בטרם נצלול לעומקן של הוראות נזכיר, כי עניינים של שני הסעיפים הללו בנאים אשר לגביהם מצוי בבית המשפט, בהתאם לראות שהובאו לפניו, ולאחר שהתקבלה בעניינים חוות-דעת פסיכיאטרית, כי הם אינם מסוגלים לעמוד לדין, מחמת היומם חולים במחלה نفس. על יסוד ממצאים אלה הורה בית המשפט על הפסיקת ההליכים הפליליים, בהתאם להוראת סעיף 170 לחס"פ, והוציא צו לאשפוז כפיו או לטיפול רפואי כפיו, בהתאם לסמכוויות המקנית לו בסעיף 15(א) לחוק.

24. בעניינים של נאים מעין אלה טרם מוצאה הדיון בכתב האישום שהוגש נגדם. ההליכים הופסקו בטרם הכרעה, ובית המשפט טרם קבע האם הם או זכאים. כל שנקבע הוא כי בשל מצבם הנפשי, על רקע המחלת ממנה הם סובלים, אין בכוחם להבין את פשר ההליכים המתנהלים נגדם ולקחת חלק פעיל בהגנתם, ועל כן לא

יהיה זה הוגן להמשיך בהליכים נגדם, כל עוד לא חל שיפור מספק במצבם. מושאלת הם פנוי הדברים, ובשים לב לכך שסוגיית הנסיבות הדינונית היא אכן דינאמית, כפי שצין בית-המשפט קמא, נדרש המחוקק לקבוע מנגנון אשר יאפשר חידוש ההליכים הפליליים, במקרים המתאים, נגד אותם נאשמים אשר, בעקבות הטיפול הכספי שקיבלו, חל שיפור במצבם הנפשי ושוקמה כשירותם לעמוד לדין.

25. בכר בדיק עוסקים סעיפים 21 ו-21א לחוק, אשר מבחןים לעניין זה, כפי שניתן לראות, בין שני מצבים: האחד בו הסתומים באופן מוחלט הטיפול הכספי שניתן מכוח הצו שהוציאו בית המשפט, כך שהנאשם משוחרר ללא כל מגבלתה; השני בו מוחזק הוא עדין תחת צו לטיפול רפואי כפוי. מצב אחרון זה עשוי להתקיים בין אם הצו לטיפול רפואי ניתן יישורות על ידי בית המשפט או שצו האשפוז שניתן במקור בהחלטה שיפוטית הומר על ידי הוועדה הפסיכיאטרית בהוראה לטיפול רפואי כפוי, שדינה צזו של בית-המשפט לטיפול רפואי, כאמור בסעיף 28(ב) לחוק.

26. במקרה הראשון, מדובר כאמור למי ששוחרר ללא תנאי, והטיפול הכספי בו, מכוח הצו שניתן לפי סעיף 15(א), הסתומים. לגבי נאשמים מעין אלה מורה סעיף 21 לחוק כי היועם"ש רשאי יהה להורות על העמדתם לדין על העבירה בה הואשםו, ככלומר להורות על חידוש ההליכים. הסעיף אינו מפרט תנאים כלשהם להפעלת שיקול דעתו של היועם"ש בחידוש ההליכים, אך אין למעשה חולק על כן, שבמסגרת שיקול דעת זה יבחן האם כמתחייב את דבר קיומה של תשתיית ראייתית מספקת ואת משקלו של האינטרס הציבורי בהעמדה לדין לאור מכלול הנסיבות, כאמור בסעיף 62 לחס"פ.

27. במקרה השני, לעומת זאת, מורה סעיף 21א לחוק כי טרם מתן ההוראה בדבר חידוש ההליכים, נדרש היועם"ש לפנות לבית המשפט בבקשת לעיון חזר, ובשונה מה מקרה הקודם הקודם אין הוא רשאי להורות באופן עצמאי על העמדתו של הנאשם מחדש לדין. נשאלת השאלה מה הטעם בהבנה זו, והתשובה אף עשויה להביא עמה את הפתרון לחלוקת שנגלהה במקרה זה.

28. בית המשפט קמא סבר, כמפורט לעיל, כי האבחנה בין הסעיפים מקורה בטעמים מוחותיים ולפיהם ככל שהנאשם כבר אינו נתון עוד תחת הצו, הרי שהשיקול המרכזי שיש לשקלול הוא "האינטרס הציבורי" שבמדובר לדין, אך כאשר הנאשם עדין תחת צו לטיפול רפואי, הרי שיש לשקלול את "נסיבות העניין בכללותן", ובית המשפט רשאי לבקר את החלטת היועם"ש בהקשר זה (ראו פסקה 28 להחלטת בית המשפט קמא). מדברים אלה משתמש כי בית המשפט קמא מצא לנכון לייחס לבתו "נסיבות העניין בכללותן" שבסעיף 21א לחוק פרשנות מרחיבת, החורגת מעבר לשיקולים הרגילים ששולק היועם"ש בבדיקה את האינטרס הציבורי בהעמדה לדין.

29. דומה כי בקביעתו זו נتفس בית-המשפט קמא לכדי טעות, שכן כאשר נחקק סעיף 21א לחוק במקור בשנת 2014, במסגרת תיקון מס' 8 לחוק, היה נוסח התנאי הקבוע בו להפעלת סמכות היועם"ש: "**כי קיים עניין לציבור בהעמדו לדין**". בהמשך, בתיקון מס' 10 לחוק משנת 2018, נקבע הנוסח הנוכחי: "**כי נסיבות העניין בכללותן מתאימות להעמדו לדין**". תיקון אחרון זה חוקק במסגרת תיקון מס' 82 לחס"פ, בו

הוחלפו באופן גורף ביטויים בדבר "היעדר עניין לציבור" בביטויים מתאימים יותר, הנוגעים להתקנת מכלול הנسبות לקבלת החלטה מסוימת. כפי שעהלה בבירור מהצעת החוק בנושא זה (ראו עמ' 56-58 לדברי ההסבר להצעות חוק הכנסת 748 (25.12.17)), בסיסו של החלטת הנוסח עמד הרצון למנוע ממתלוננים עגמת נפש, כתוצאה מניסוח בלתי מדויק של עילת הסגירה, ובפניהם מהותי אין בתיקון הנוסח כדי להשפיע על מהות השיקולים העומדים מאחוריו הביטויים עצם.

30. הנה כי כן, הביטוי "**נסיבות העניין בכללותן**" שקול לביטוי "**عنيין לציבור**", וכי שמחוקב הייעם"ש לשקל את מכלול הנسبות הרלבנטיות בטרם יבקש להחדש את ההליכים לפי סעיף 21 לחוק, כך מחוקב הוא לעשות לפי סעיף 21 לחוק, חלק מהחלטתו החדשה "**להורות כי הנאשם יעמוד לדין על העבירה שבה הואשם**". האבחנה בין הטעיפים, אינה נעוצה אפוא בסוגיה זו, ועמדתו של בית המשפט קמא בהקשר זה אינה יכולה להתקבל.

31. נוסף ונציין כי מסקנה זו מתחייבת לא רק לנוכח הניתוח המשפטי הנ"ל, אלא גם מכוחם של היגיון והscal הישר, שהרי אם קיימות נسبות המצדייקות הימנעות מחדש מהליך, ראוי יהיה שהייעם"ש יביא אותן בחשבון וייחס להם את המשקל המתאים, וזאת בין אם הנאשם סיים את הטיפול הכספי, שאז חדש ההליכים מעוגן בסעיף 21 לחוק, ובין אם הוא מצוי עדין תחת טיפול רפואי והחדש השואם מכוח סעיף 21א לחוק.

32. אם ניקח, לשם הדוגמה, את המקרה שלפניו, הרי שמדובר שערכה לבקשתנו ב"כ המערערת, עולה כי כיום המערער אינו מצוי עוד תחת הצו לטיפול רפואי שניית בעבר. פירוש הדבר הוא כי במועד הנוכחי חוסה עניינו תחת הוראת סעיף 21 לחוק, והייעם"ש מוסכם לח�新 את ההליכים נגדו ללא כל מעורבות של בית המשפט. האם פירוש הדבר הוא כי כתע פטור הייעם"ש, במסגרת הפעלת שיקול הדעת, להתעלם מ"נסיבות העניין בכללותן"? האם רשיי הוא שלא לשקל את מכלול השיקולים שהוא שוקל אילו מדובר היה בחידוש הליכים לפי סעיף 21א? נדמה כי התשובות השילוקיות לשאלות אלו מובנות מalone, ונזכיר שוב את הוראת סעיף 62(א) לחס"פ המורה על שיקילת מכלול הנسبות הרלבנטיות במסגרת כל החלטה על העמדה לדין.

33. מהם, אם כך, בכל זאת, הטעמים להבhana בין שני המצבים שהזכרנו, זה שבסעיף 21 וזה שבסעיף 21א על מנת להזכיר בסוגיה זו ראוי היה להזכיר כי לאחר הוצאה צו לפי סעיף 15(א) לחוק עשויים להתקיים למשה שלושה מצבים שונים: הנאשם עשוי להיות משוחרר מכל תנאי, הוא עשוי להיות תחת צו לטיפול רפואי כפי והוא עשוי להימצא תחת צו אשפוז כפי. במקרה הראשון, רשיי הייעם"ש להורות על העמדתו מחדש המוחודשת לדין, מבלי שהוא נדרש לפנות כלל לבית המשפט. לגבי המקרה האחרון, רשיי הייעם"ש להורות על העמדתו מחדש המוחודשת לדין, והוא עשוי כל עוד מוחזק הנאשם באשפוז כפי לא יחולש נגדו כתוב האישום. במקרה הביניים, הוא המקרה שבפניו, בו מצוי הנאשם הטיפול רפואי, מתייר סעיף 21א ליעם"ש לח�新 את ההליכים, אך מתנה זאת בהגשת בקשה לעיון חוזר בסוגיות הנסיבות הדינונית.

34. מתווך פרספקטיביה זו על שלושת המצבים ניתן להסביר את העילות להבנהות שבהוראות המחוקק בדבר חדש ההליכים, לגבי כל אחד מהם. עילות אלו נועצות בשאלת תוקפו של הצו המקורי לפי סעיף 15(א), ובהתנחות בדבר מצבו הנפשי של הנאשם לנוכח טיפול לו הוא נזקן. כאשר מדובר במין שוחרר באופן

מלא על ידי הוועדה הפסיכיאטרית, תוקף הצו שהוצאה בבית המשפט הסטיטים, וקיימת הנחה כי מצבו הנפשי שפיר, אך שאין מניעה לחיש את ההליכים נגדו. מנגד, במצב הקיצון الآخر, כאשר מדובר למי שモוחזק עדין מכוח הצו באשפוז כפוי, ההנחה היא כי לא חלה עדין הטבה במצבו ועל כן אין מקום לשיקול כלל את חידוש ההליכים.

35. במקרה הביניים, לעומת זאת, מדובר למי שמצו בטיפול רפואי כפוי ואינו זקוק עוד לאשפוז כפוי. הדעת נותנת כי מצבו הנפשי כבר אינו כה סוער, וכאשר מונחות לפני היوم"ש אינדייקציות לכך שכישורתו הדינית שוקמה עשי הוא, לאחר שקידת מכלול הנסיבות והנסיבות, להגיע לכדי מסקנה כי ראוי יהיה לחיש את ההליכים. אלא שבמקרה מעין זה, עומד ותלו עדין הצו שהוציא בית-המשפט לפי סעיף 15(א) ושיריה וקיימת החלטת בית המשפט לפיה הנאשם אינו כשיר לעמוד לדין. לפיכך, בטרם רשאי יהיה היום"ש לחיש את ההליכים נדרש כי בית-המשפט, רק הוא מוסמך להכריע בשאלת הנסיבות הנפשית, יבחן את מצבו העדכני של הנאשם ויחילט האם השתנו הנسبות אם לאו. ככל שימצא כי לנוכח מצבו הנפשי העדכני של הנאשם אין הוא כשיר עדין לעמוד לדין, לא יחוידו ההליכים, ואם יוחלט כי השתנו פנוי הדברים כך שיכום, בשונה ממועד הוצאת הצו, הנאשם כשיר - יאשר חידוש ההליכים.

36. אלו הם אפוא הטעמים להבינה בין הוראות הסעיפים שבמחלוקה, וזה הוא גם המענה לתהית בית המשפט קמא מדוע לא נקבע סעיף אחד אשר יכול על כל הסיטואציות בהקשר של חידוש ההליכים. בסיטואציה המוסדרת בסעיף 21 לחוק, הנאשם משוחרר מכל טיפול כפוי, הצו שהוצאה לפי סעיף 15(א) לחוק מוצה והקיבעה בדבר היעדר שירותי דיוניות כבר אינה בתוקף. לעומת זאת, כאשר מדובר למי שעדין מתופל בכפייה, הצו עדין בתוקף וכך גם קביעת בית-המשפט בדבר היעדר שירותי, ועל כן נדרשת קביעה חדשה של בית-המשפט לפיה הנאשם כשיר כיום לעמוד לדין, בטרם יחוידו ההליכים.

37. הפניה לבית המשפט בבקשת לעיון חוזר מתחקדת בכך, על פי לשונו הברורה של החוק, "**בהחלטה כי הנאשם אינו מסוגל לעמוד לדין מחמת היומו חולה**", האotto לא. בית המשפט כלל איינו נדרש, על פי לשונו הסעיף, ועל פי הגיון של דברים, לבחון את התנאים המקוריים להגשת הבקשה, אשר מופנים כלפי היום"ש ולא כלפי בית המשפט. בהתאם לכך, בית-המשפט איינו נדרש לשאלת האם **"יש יסוד סביר להניח כי הוא (ה הנאשם) מסוגל לעמוד לדין"**, שהרי במסגרת הבקשה עליו להכריע בשאלת הנסיבות הדיניות ולא רק לקבוע אם יש **"יסוד סביר להניח"** שהוא כשיר. בדומה, וראו הרכהה בנושא זה בהמשך, אין הוא אמור לבחון אם **"נסיבות המקרה適合ות ל לעמוד לדין"**, שכן מדובר בשיקול המונח יכול לפתחו של היום"ש, בדומה לכל מקרה אחר של העמדה לדין.

38. אותה תמונה ממש מצטירת גם מדברי ההסביר להצעת החוק הממשלית שהובילה לחקיקת סעיף 21 לחוק (ראו עמ' 670-671 להצעת חוק הממשלה 673 מיום 19.3.2012). כמפורט שם, נדרש המחוקק להוספת סעיף זה בשל אי הבירות ששרה בדבר האפשרות לחיש את ההליכים נגד הנאשם עדין תחת צו לטיפול רפואי כפוי, שהרי הצו עדין שיריר ועומד וכך גם ההחלטה בדבר היעדר הנסיבות. אלא שכאמר בדברי ההסביר, **"תכנו מקרים שבהם, עם חלוף הזמן, הנאשם שנמצא בלתי כשיר בעבר יהיה מסוגל לעמוד לדין, למרות**

שהטיפול הכספי בו טרם הסתיים. בסיטואציות מעין אלה עשוי להימצא לעיתים מקרים בהם מוצדק היה להורות על חידוש ההליכים בעבורות בגין היה מצוי בטיפול. במקרים מיוחדים אלה ניתן מענה באמצעות הכללים החוקיים בסעיף 21א לחוק.

39. בהתאם להוראות הסעיף, האיזון בין השיקולים הנוגדים נמצא על דרך של חיוב היועם"ש, לאחר שהשתכנע כי מדובר במקרה בו יש יסוד להנחה שהנאשם שב להיות כשיר וכי קיים עניין לציבור בחידוש ההליכים נגדו, לפנוט לבית המשפט אשר יקבע האם אכן כשיר הנאשם כיום לעמדוד לדין, לאחר שתתקבל חוות-דעת פסיכיאטרית עדכנית. ובלשון דברי ההסבר עצם: "**אםצעי הביקורת הקבועים בסעיף המוצע - החלטתו של היועץ המשפטי לממשלה לפנות בבקשת לקבע שהנאשם מסוגל לעמוד לדין, קיבלת חוו"ז פסיכיאטרית והחלטת בית המשפט - יש בהם כדי להביא לכך שיווה על כך שנאים אשר מצוי תחת צו לטיפול רפואי מסוגל לעמוד לדין, רק במקרים המתאיםים, ולאחר שנשלחו השיקולים הרלוונטיים השונים.**"

40. הוראת סעיף 21א נועדה אפוא ליתן מענה מأוזן וסקול למצב המשפט המורכב של אדם אשר מצוי עדין תחת צו לטיפול רפואי כפוי, לאחר שנמצא בלתי כשיר לעמוד לדין, אך קיימות בעניינו נסיבות המצדיקות חידוש ההליכים הפליליים נגדו כאשר תשוקם מסגולותו לעמוד לדין. כאשר ייקום יסוד סביר להניח שמסגולות זו שוקמה, ישקול היועם"ש את מכלול הנسبות והאינטרסים, כפי שהוא עונה לגבי כל מקרה של העמדה לדין, אך גם אם ישוכנע כי הנسبות מצדיקות העמדה מחודשת לדין, לא יוכל להורות על כך קודם ישב בית-המשפט ויכריע בשאלת הנסיבות הדינית.

41. רק אם נמצא בית המשפט, לאחר קבלת חוות-דעת עדכנית, כי הנאשם מסוגל כיום לעמוד לדין, יחולשו ההליכים. במקרה מעין זה, תישפט התשתית המשפטית תחת הצו שניתן המקורי, ועל כן ישוחרר הנאשם מהטיפול הרפואי בו היה נתון מכוח אותו צו. לפיכך, הוראת סעיף 21א(ד) אינה אלא תוצאה ישירה ומתחייבת של חידוש ההליכים וביטול הקביעה בדבר עדדר כשרות דין-דינה, ואין לראות בה בסיס להרחבת היקף שיקול הדעת של בית-המשפט.

42. אמרו מעתה, סמכותו של היועם"ש לקבוע כי נסיבות העניין בכללותן מתאימות להעמדה מחודשת לדין וסמכות בית המשפט לקבוע האם הנאשם אינו מסוגל לעמוד לדין, כפי שנקבע בעבר, או שחללה היטהה במצבו והוא כשיר כיום לעמוד לדין, הן סמכויות נפרדות, אשר אין תלויות זו בזו או כפפות זו לזו. כפי שהובאה לעיל, אין כל הצדקה, בהוראות הדיון או בהיגיון, לכך שהיקף וטיב הביקורת השיפוטית על ההחלטה היועם"ש להעמיד לדין יהיו שונים כאשר מדובר בנאים מהשורה, למי שטופל בכפייה וושוחרר מהטיפול ובמי שעדיין מצוי תחת צו טיפול רפואי.

43. ודוק,ברי כי מצבו הנפשי של אדם והטיפול לו הוא נזקק הם נתונים בעלי משמעות@mכלול השיקולים שעל היועם"ש לשקלם בבואו להעמיד אדם לדין, אך אין פירושו של דבר כי כאשר מדובר בחולה נפש, מטופל או שאינו צורך עוד לטיפול, משתנים הכללים הנוגדים בדבר היקף וטיב הביקורת השיפוטית המופעלת על החלטות

היוועם"ש בדבר העמדה לדין.

44. כפי שצין אף בית המשפט קמא, הلقה היא כי אין בית המשפט מתערב בשיקולי העמדה לדין, אלא במקרים מצומצמים וחריגים ביותר. כך פסק, וחזר ופסק, בית המשפט העליון, מזה שנים, בכל פעם שעולתה לפני הטענה בדבר פגמים שנפלו בהחלטה בדבר הגשה, או הימנעות מהगשה, של כתוב אישום בפרשה כלשהי. הנה כך למשל באו הדברים לידי ביטוי בבג"ץ 5752/17 **פלונית נ' פרקליטות המדינה** [9.9.19] (ההדגשה אינה במקור):

"**ההחלטה התובע על הגשת כתוב אישום היא למעשה החלטה מינימלית, אשר כפופה לביקורת שיפוטית לפי העילות המוכרות במשפט המינימלי.** במסגרת זו, בחינת סבירות ההחלטה כרוכה בשאלות האם **ושקלו כל השיקולים הרלוונטיים לקבלת ההחלטה, והאם ניתן משקל הולם לכל אחד מהם** (ראו: בג"ץ 3405/12 **פלונית נ' מדינת ישראל** 750-751 (30.12.2012) (להלן: עניין פלונית); דפנה ברק-ארז משפט מינימלי כרך ב 2010).

בקשר זה, הلقה ידועה היא כי בית משפט זה לא יטה להתערב בהחלטות הנוגעות להעמדה לדין פלילי, אלא במקרים חריגים ביותר, בהם ההחלטה לוקה בעיות מהותי, או בחוסר סבירות קיצוני (ראו: בג"ץ 935/89 גנור נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד מ"ד(2) 485 582 (1990); בג"ץ 6009/94 שפן נ' התובע הצבאי הראשי, פ"ד מ"ד(5) 142/14 עמר נ' פרקליטות מחוז ת"א [פורסם בנבנו] (1994); עניין פלונית; בג"ץ 143/12 ג'ילאני נ' היועץ המשפטי לממשלה [פורסם בנבנו] (05.05.2014) (להלן: עניין עמר); בג"ץ 143/12 ג'ילאני נ' היועץ המשפטי לממשלה [פורסם בנבנו] (20.07.2014) (להלן: עניין ג'ילאני); בג"ץ 6064/17 התנוועה למשילות ודמוקרטיה נ' היועץ המשפטי לממשלה [פורסם בנבנו] (02.07.2018))."

45. אלו הם פני הדברים כאשר מדובר בתביעות בית המשפט העליון שבתו כבית דין גבוה לצדק בעיתיות המופנות כלפי שיקול דעת היוועם"ש, אך מהו הדיון כאשר מדובר בבדיקה שיפוטית מצדיה של הערקה הדינית בגדרו של ההליך הפלילי? שאלת זו נדונה אך לאחרונה בהרחבה בבית המשפט העליון, במסגרת רע"פ 18/18 מ"י נ' רותם [5.5.20], ונקבע בה, בדעת רוב, כי בית המשפט אינו רשאי לבחון את סבירותה של ההחלטה להעמיד אדם פלוני לדין, בגיןה של "דוקטרינת הביקורת המינימלית", ולהורות על ביטול כתוב אישום שהוגש "בחוסר סבירות".

46. בnimoki ציין, בין היתר, כי השופט סולברג, והדברים כאלו נכתבו גם לענייננו: "**בית המשפט הדן בבירור אשמתו של הנאשם, אינו חשוף לחומרו הגלם שעיליהם בסיס הטענה את ההחלטה; לא לחומרו החקירה, גם לא לרשומו הפלילי.** מהו אפוא הבסיס הראיתי שעליו יסתמך בית המשפט, עת עבר תחת שפט ביקורתו את סבירות שיקול הדעת של רשות התביעה?".

47. כפי שהובהר בעניין רותם הנ"ל, "**ההחלטה בתביעה על העמדת חסוד לדין - אינה מכוסה מעינו הפקואה**" עמוד 11

של בית המשפט המברר, אך די בcoli הביקורת המסוימת מתחום המשפט המנהלי אשר הוטמעו במשפט הפלילי מכוח הוראות החוק והפסיקה, כדי ליתן מענה הולם לצרכים, ואין מקום להרחבם באמצעות אותה דוקטרינה חדשה של "ביקורת מנהלית":

"סיכום של דברים: שלושהcoli ביקורת מתחום המשפט המנהלי ניתנו לה, לערכאה המבררת בפליליים: האחד - נועד לבטל אישומים אשר הוגשו בחוסר סמכות, בנגדוד לדין (סעיף 149 לחסד"פ); השני - מאפשר לבקר את כשרונות של הראיות השונות (כל הפסילה); השלישי - עניינו בפיקוח על התנהלותן של רשות האכיפה והتبיעה, אם עינו דין, התרשלו, הפללו, פעלו בשരירות או בחוסר תום לב, קיפחו זכויות נאשמים וחסודים (הגנה מן הצדק).

48. בית המשפט הדיון בהליך הפלילי אינו-Amor אפוא לבחון ולבקר כלל את סבירות ההחלטה היועם"ש בדבר העמדה לדין בכלל וחידוש הליכים בפרט. על פי המפורט בהחלטתו, סבר בית-המשפט קמא כי בבאו לדין בבקשת לעיון חוזר לפי סעיף 21א לחוק, אין הוא עוסק כלל בבדיקה שיפוטית על העמדה לדין, ועל כן כללים אלה אינם חלים עליו, אך דומה כי לא ניתן לפרש את נימוקיו ומסקנותיו של בית-המשפט קמא אלא כהתערבות מובהקת בשיקולי העמדה לדין.

49. עיון בהחלטה מלמד על כך, שבית-המשפט קמא סבר שאין מקום לחידוש ההליכים בשל חלוף הזמן, המעצר בו שהוא הנאשם, הטיפול בעבר, חלקו באשפוז וחלקו באופן רפואי, התקלה שנפלה בחווות- הדעת השנייה ונישואיהם של הנאשם והמתלוננת. כפי שניתן לראות, מדובר בצבר שיקולים שאין בין בין סוגיות הנסיבות הנפשית בעיטה פנה היועם"ש לבית-המשפט דבר וחצי דבר, והם נטועים ככל עמק בגדיר מכלול הנسبות ששוקל היועם"ש דרך קבוע בבאו לגבע ההחלטה בדבר העמדה לדין לצד נסיבות רבות נוספות דוגמת טיב המעשים וחומרת העבירות. נזכיר, כי לעיני היועם"ש מונח גם מידע אשר אינו מצוי כלל בידיעתו של בית המשפט דוגמת התשתית הראיתית, העבר הפלילי, קיומם של מאסרים מותנים וכו'ב.

50. התוצאה היא כי ההחלטה בית המשפט קמא אינה יכולה לעמוד, הן משום שהיא חריגה מגדרה של הסמכות המקנית לבית-המשפט בסעיף 21א לחוק, הן משום שהיא מסיגה, באופן קיצוני ובניגוד להנחיות הפסיקה, את גבולו של שיקול הדעת המקנה ליועם"ש. משאותקבלו חוות-הදעת השלישייה והודעת ההבהרה בעקבותיה, והציבו על כך שכעת כשיר הנאשם לעמוד לדין, וממשאש מהצדדים לא חלק על תוקפה של מסקנה זו, היה על בית המשפט לקבוע כי הנאשם מסוגל לעמוד לדין ולהתיר את חידוש ההליכים, ולא היה מקום לדחות את הבקשה לעיון חוזר מטעמי סבירות, הנשענים גם הם על היכרות חלקיים בלבד עם כלל השיקולים הרלבנטיים.

51. במהלך הדיון שנערך לפניינו טענה בא כוחו המלומדת של המשפט כי פרשנות כגון זו שאימצנו לעיל פירושה כי בית המשפט, בבאו להפעיל סמכותו בגדיר סעיף 21א לחוק, מהווה אך ממשום "חוותמת גומי", וככל שמתאפשרת חוות-הදעת פסיקיארית עדכנית לפיה הנאשם כשיר לעמוד לדין, מסתיים תפקידו והוא מחויב להיעתר בבקשת היועם"ש. על כך נשיב ונבהיר כי בדומה לאופן בו מפעיל בית-המשפט את סמכותו לקבוע דבר קיומה או

היעדרה של כוורת דיןונית לעמוד לדין לפי סעיף 15(א), אך מצופה שיפעל גם בבאו לבחון את הבקשה לעיון חוזר לפי סעיף 21א.

52. קבלת חוות-הදעת העדכנית מהווה שלב ראשון בהליך המתקיים לפני בית המשפט, אך אין היא בגדר סוף פסקוק. לא פעם מסכימים אמנים הצדדים למסקנות המקצועיות המפורחות בחוות הדעת ועל כן הדיון בה קצר ותכליתי, אך ההכרעה בסוגיות הללו נתונה תמיד תמיד לשיקול דעתו של בית המשפט, והוא עשויה לדרש הצגת ראיות, שימוש טיעונים מפורטים ומתן החלטה מפורטת ומונומקת. ראו לעניין זה דברי בית-המשפט העליון בע"פ 8/2010 ג'ילין נ' מי [5.8.2010]:

"ההחלטה בשאלת מסגולותו של הנאשם לדין היא הכרעה משפטית הננתנה בידי בית המשפט [ראו: עניין אבנרי, בפסקה 6 לפסק הדין; עניין גולה, בפסקה 11 לפסק הדין]. בבאו להזכיר שאלה זו, נזoor בית המשפט בחוות דעת של מומחים בתחום הפסיכיאטריה. יחד עם זאת, בית המשפט אינו יכול לקבועות שנקבעו בחוות דעת זו או אחרת, במיוחד כשמדבר במצב בו קיימות חוות דעת סותרות. על בית המשפט לבחון את טיבן של חוות הדעת ואת אמינותם במבחנים של מהימנות והגיון ולהזכיר איזו מן התוצאות המוצעות מתישבת עם המציאות העובדתית המוכחת [ראו: ע"פ 597/88 אנגל נ' מדינת ישראל, פ"ד מו(5) 221, 243 (1992); ע"פ 8220/02 ברוכים נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(5) 724, 734 (2004) (להלן: עניין ברוכים)]. יתרה מכך, החלטתו של בית המשפט מבוססת גם על **שיקולים "חו"ץ רפואיים** כגון התרשםומן הנאשם [ראו: קדמי, בעמוד 1977].

כן, בבוחנו את כושרו של הנאשם לדין, יבדוק בית המשפט האם מסוגל הנאשם להבין את מהות הליכי המשפט וכיול הוא לעקב אחריהם באופן מושכל; האם מסוגל הנאשם להעריך כראוי את מהות האשמה ואת מצבו כנאשם; האם מסוגל הוא לifyופת כוחו של עורך דין על מנת שישיע לו בהגנתו והאם מסוגל הוא להבין את תוכנן, את משמעותון ואת השלכותיהן של הריאות המבואות נגדו [ראו: ע"פ 237/67 כלה נ' הייעץ המשפטי לממשלה, פ"ד כב(1) 182, 192-193 (1968); ע"פ 392/67 אבו צעלאק נ' הייעץ המשפטי לממשלה, פ"ד כב(1) 423, 427 (1968); בש"פ 92/00 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(4) 240, 253-252 (2000); עניין גולה, בפסקה 10 לפסק הדין; עניין ח'ג'ג, בפסקה 19 לפסק דין]."

53. מלוכה רבה עשויה לפיכך להיות מנת חלקו של בית המשפט בבאו להזכיר בבקשתה לעיון חוזר לפי סעיף 21א לחוק, ואין בעודדה שבמרבית המקרים מאמצים שני הצדדים את מצאי חוות הדעת כדי להפוך את בית המשפט ל"חוותמת גומי". אלא, שכפי שהבהירנו לעיל, מלאכתו של בית המשפט בהליך שכזה בבחינת מצבו הנפשי העדכני של הנאשם ובקביעה האם שב הוא להיות כשיר לעמוד לדין. בית המשפט בהליך הפלילי אינו מוסמך לבחון את סבירות ההחלטה להעמיד לדין, ואין בהוראות המפורחות בסעיף 21א כדי להוביל למסקנה אחרת או להחרגת המצביעו מיסודו מסדר הטעיף מהכלל הרחב בדבר העדר הטעבות בשיקול דעת היועם"ש. ככל שסבירה ההגנה כי במקרה זה או אחר, כמו במקרה שלפניינו, מתעוררים שיקולים המצדיקים עמוד 13

הימנעות ממיצוי הדין עם הנאשם, רשאית היא לעורר סוגיות אלה בהתאם לכלים המנהליים המוקנים לה בהליך הפלילי העתידי, ובראשם טענת ההגנה מן הצדק, על סעדיה המגוונים, לרבות ביטול כתוב האישום במקרים המתאיםים.

54. לאור כל האמור לעיל, אנו מקבלים את גישת המערערת לפיה, שגה בית-המשפט קמא בפרשנות שהעניק לסעיף 21א' לחוק, והיה עליו לקבל את הבקשה לעיון חוזר מאוחר ואין מחלוקת שהמשיב מסוגל לעמוד לדין. לאור ההבהרה שהתקבלה, ולפיה המשיב אינו נתן עוד תחת צו רפואי, הכרעתנו זו הפכה במידה רבה לתיאורטית, אך בכל מקרה חזקה על היudem"ש שيسקהל את כל השיקולים הנדרשים - לרבות חלוף הזמן, תקופת האשפוז והטיפול הרפואי - לצורך חידוש ההליכים בעניינו של המשיב.

הזכירות תמציא את פסק-הדין לאalter לב"כ הצדדים, וב"כ המשיב תעבورو למשיב.

ניתן היום, כ"ג כסלו תשפ"א, 09
דצמבר 2020, בהעדר הצדדים.
דנה מרשק מרום, שופטת, אב"ד

ירם צלקובnick, שופט עמית
חגי טרס, שופט